

PHeres, 2022

Ps. 43:3 en 4

L Ex. 16:1-18

Deut. 8:1-10

Ps. 104:4 en 8

T **Zondag 50**

Ps. 127:1 en 2

(Na geloofsbelijdenis:)

Ps. 146:2 en 5

Ps. 62:4 en 5

Geliefde gemeente van onze Heere, Jezus Christus,

We zijn gewend om vooruit te plannen.

Dat doen we ook met ons eten. Er is lang houdbaar voedsel in onze kasten.

Het zal per gezin verschillen, maar vaak staat voor elke dag al vast wat er gegeten gaat worden en is aan het begin van de week daarvoor alles al in huis.

Onze koelkasten en vriezers houden het eten zo lang mogelijk vers.

Dat is in de geschiedenis wel anders geweest. Het kan vandaag de dag onnatuurlijk voelen om te bidden voor ons dagelijks brood. Want is ons dagelijks brood afhankelijk van ons bidden, of van ons werk, onze koelkasten en de internationale import?

En sowieso, wie bidt om zijn dagelijks brood, heeft dit brood vaak al voor zijn neus liggen. Wat verandert deze bede er dan aan?

Onze manier van eten is door de tijden heen veranderd.

Maar de betekenis van de vierde bede is hetzelfde gebleven.

De Heere Jezus, wil met de bede om ons dagelijks brood ons leren dat:

Onze Vader is de oorsprong van al het goede

Daarom zijn we afhankelijk:

- 1. Van Zijn zorg**
- 2. Van Zijn zegen**
- 3. Van Hem alléén**

In Zondag 50 gaat het over de vierde bede. Daarmee is het tweede deel van het 'Onze Vader' aan de beurt.

In het eerste deel ging het over Gods eer: namelijk over Zijn Naam, Zijn Koninkrijk en Zijn wil.

In het tweede deel gaat het over 'ons brood, onze schulden en onze verzoeken'. Voorop gaat in het gebed de eer van God, dat is het belangrijkste. En daarna komen de zaken die wij nodig hebben.

Toch heeft u de afgelopen weken al gezien dat we ook in de eerste drie beden bidden om Gods bijstand voor ons: 'Geef dat wij U naar waarheid kennen'. 'Regeer ons zo door Uw Woord en Geest', 'geef dat wij en alle mensen onze eigen wil verloochenen'.

Maar in de vierde bede gaat het om onze lichamelijke noden. Alles wat wij voor ons lichaam nodig hebben. Daar is het 'brood' een algemene uitdrukking voor.

Nee, het gaat niet alleen om brood, zelfs niet alleen om voedsel, maar om álles wat we voor ons lichaam nodig hebben.

Een ander woord wat daarvoor vooral vroeger werd gebruikt is 'nooddrufft'. Misschien heb je dat je ouders of grootouders wel eens horen bidden: *'O Heer, wij danken U van harte, voor nooddrufft en voor overvloed. Waar menig mens eet 't brood der smarte, hebt gij ons mild en wel gevoed'*.

Er wordt gedankt voor nooddrufft. Nood-druft. Dat is alles wat we in onze nood nodig hebben, alle dingen die we écht nodig hebben; dat is ons dagelijks brood.

Wie alle beden met elkaar vergelijkt zou in de vierde bede iets kunnen vinden waar alle mensen belang bij hebben. Gelovig of ongelovig.

Want wie wil dat nou niet, alles ontvangen wat hij nodig heeft.

Maar hoewel het zo lijkt dat een ongelovige dit ook wel zou kunnen bidden, is dat toch niet het hele verhaal. Want in dit gebed leert de Heere Jezus ons, dat we afhankelijk zijn.

Wie dit bidt, die spreekt zijn afhankelijkheid van God uit. Die erkent dat hij het niet zonder Gods zorg kan, maar dat hij de zorg van de hemelse Vader nodig heeft.

Hij ziet in dat de Vader de oorsprong van al het goede is.

Wie iets goeds wil ontvangen, moet daarom bij de Vader zijn.

Dus voor ál het goede, alle zaken in uw leven, moet u bij de Vader zijn.

Maakt u zich weleens zorgen over uw werk? Over uw financiën? Over je opleiding? Over je sociale contacten? Over uw gezondheid?

Voor dat alles moet u bij uw Vader in de hemel zijn. Het zijn de zaken van uw dagelijks brood. En de Heere wil ook dat U die dingen bij de Vader legt. Want dan laat u zien dat u zich afhankelijk weet van Vaders zorg, ook in die dingen.

Ik zeg het u nog een keer: in alles moet u zich afhankelijk weten van de Vader.

Ten eerste omdat we in alles afhankelijk van Hem zijn.

Heel de schepping is ook afhankelijk van Gods zorg. In Psalm 104, we hebben ervan gezongen, wordt dit ook beschreven.

God doet het gras groeien voor de dieren en het gewas ten dienste van de mens. De mens doet zijn dienstwerk overdag. Maar alles wacht op God, dat Hij alle schepselen voedsel geeft op Zijn tijd. God geeft het, en de schepselen hoeven het alleen te verzamelen.

En daarnaast moeten we ons daarom ook afhankelijk van Hem wéten.

Dat is ook iets wat we moeten leren. En de Heere gebruikt ook middelen om ons dat te leren. Zo kan Hij u ook met moeite beproeven, zodat u leert wat het betekent om van de Heere afhankelijk te zijn.

Daarvoor had de HEERE ook Zijn volk beproefd in de woestijn.

We hebben het gelezen in Deuteronomium 8.

De HEERE liet zijn volk hongerlijden, zodat ze zich klein wisten voor de HEERE. En op hun roep, gaf Hij hun manna te eten.

Het doel hiervan was dat het volk leerde dat het niet alleen van brood leeft, maar dat het leeft van alles wat uit de mond van de HEERE komt.

Het moest het niet van het brood verwachten, maar van de HEERE en alles wat Hij spreekt en belooft. Als God belooft een God te zijn voor Zijn volk, een Vader voor Zijn kinderen, dan mogen Zijn kinderen daar ook uit leven.

En dat was nodig voor Israël, want het vertrouwde op wat voor ogen was. Ze waren de zorg van de HEERE vergeten.

Maar Hij had hun toch uit Egypte verlost? Zou Hij dan niet alle dingen voor hen doen meewerken ten goede? Zou Hij dan Zijn volk na die verlossing alsnog in de woestijn aan hun lot overlaten? Natuurlijk niet. Daarom verootmoedigde de HEERE Zijn volk. Om te leren dat het van Zijn zorg afhankelijk is, in alles.

Dat heeft de Heere Jezus later ook gezegd in de Bergrede in Mattheüs 6:25. *Wees niet bezorgd over uw leven, over wat u eten en wat u drinken zult; ook niet over uw lichaam, namelijk waarmee u zich kleden zult. Zo neemt de Heere ons alle zorgen uit handen, en leert ons op Zijn zorg te vertrouwen.*

Maar we weten ook wat Hij daarbij heeft gezegd, in vers 33: *Maar zoek eerst het Koninkrijk van God en Zijn gerechtigheid, en al deze dingen zullen u erbij gegeven worden...*

Betekent dit dan dat het lichamelijke minder belangrijk is dan het geestelijke? Is het zo dat het lichamelijke er minder toe doet en het geestelijke er pas écht toe doet?

Maar waarom heeft de Heere Jezus ons dan geleerd om te bidden voor ons dagelijks brood? Waarom gaat de vierde bede over ons dagelijks brood dan zelfs vóór op de vijfde en zesde bede over ons geestelijk leven: de vergeving van zonden en de bijstand van de Heere in de verzoeken?

De Heere is onze God in zowel het geestelijke als het lichamelijke leven. Het is niet zo dat alleen het geestelijke leven voor de Heere belangrijk is, en dat al onze lichamelijke noden er niet toe doen bij de Heere.

Het is net zoals in Jakobus 2 staat, dat je niet tegen een broeder of zuster met gebrek kan zeggen: *'Ga heen in vrede, word warm en word verzadigd'*, terwijl u hem niet geeft wat het lichaam nodig heeft.

Zo heeft de Heere oog en zorg voor ons hele leven.

Zo was het ook bij Israël in de woestijn. De HEERE had Zijn volk uit Egypte geleid. Natuurlijk was dat een lichamelijke verlossing, want nu waren ze vrij.

Maar het was vooral ook een geestelijke verlossing. Want nu was Gods volk vrij om de HEERE te dienen, en was het niet meer in de banden van slavernij.

Zoals ook U verlost bent uit het geestelijk Egypte, uit het slavenhuis van de zonde, om nu als vrijgekochten de HEERE te dienen.

Maar naast het geestelijke voorzag de HEERE Zijn volk in de woestijn ook van het lichamelijke. De kleding die het volk droeg werd niet versleten, en ze kregen in al die veertig jaar met alle reizen, geen last van hun voeten.

Voor de geestelijke dienst aan de Heere, hebben we ook het lichamelijke nodig. Vader geeft ook alle lichamelijke middelen, zodat het aan niets ontbreekt om Hem te kunnen dienen. Hij voorziet in alles wat u voor uw lichaam nodig heeft.

Dat betekent niet dat u alles ontvangt wat u zelf denkt nodig te hebben. Maar de Heere weet wat wij nodig hebben.

Zodat wij ook kunnen zeggen: *de Heer is mijn Herder, mij ontbreekt niets.*

Israël wordt in Deuteronomium 8 opgeroepen om terug te denken aan de zorg van de HEERE. Als het heden er rooskleurig uitziet, doordat ze huizen hebben, runderen, kleinvee, zilver en goud, dan komt bij hen, maar ook bij ons, gemakkelijk de gedachte op dat we door eigen kracht en macht ons vermogen hebben verworven.

Maar dan moet Israël terugdenken aan de woestijntijd. Die grote en vreselijke woestijn, met gifslangen, schorpioenen en droogte, een plaats waar geen water was. Toen zorgde de Heere voor hen, en hoewel ze klaagden over het manna, ontbrak het hen feitelijk aan niets. Het was de Heere die voor hen zorgde.

Ook in het land Kanaän was Hij het die hen ál hun rijkdommen had gegeven.

Het is goed om terug te denken aan de zorg van de Heere in uw leven. In het bijzonder die tijden dat het moeilijk was. Als er misschien ontslag dreigde of zelfs is gekomen. Als er ziekte was bij uzelf of bij geliefden of kinderen. Als er maandelijks eigenlijk niet voldoende geld binnenkwam om rond te komen.

Was toen de Heere daar ook niet bij? Voorzag Hij toen niet ook in uw dagelijks brood?

Het was misschien geen gemakkelijke tijd, misschien was het echt heel moeilijk, maar de Heere was erbij. En dat heeft u erdoor geholpen. Ik hoop dat u op die manier kan terugkijken.

Zoals de Heere toen nabij is geweest, zo zal Hij ook in de toekomst nabij zijn. Zoals Hij toen het dagelijks brood heeft gegeven, zo zal Hij ook in de toekomst dat dagelijks brood geven. Maar Hij wil daar wel om gebeden worden, Hij wil dat wij ons afhankelijk weten van Hem.

Zo leert deze bede ons ook tevredenheid. Wij hebben niet meer nodig dan ons dagelijks brood. Zoals de apostel Paulus ook zegt in 1 Timotheüs 6: *Wij hebben niets de wereld ingedragen, het is duidelijk dat wij ook niets daaruit kunnen wegdragen. Als wij echter voedsel en kleding hebben, zullen wij daarmee tevreden zijn.*

We hebben niets meer nodig dan ons dagelijks brood. Wij hebben niets meer nodig dan de zorg van de Heere. Wie zich afhankelijk weet van Hem, leert ook tevreden te zijn met wat hij heeft.

Het is zelfs zo dat u eigenlijk de spot drijft met God als u ontevreden bent en toch bidt om uw dagelijks brood. Ontevreden op die manier dat u verlangt naar wat een ander heeft. 'Hij heeft het allemaal goed voor elkaar, hij heeft zijn schapjes op het droge.'

Wie jaloeers is, én bidt om zijn dagelijks brood, die spreekt zichzelf tegen. Die wil meer dan zijn dagelijks brood.

En wie hééft ontvangen van de Heere, laat hij ook délen van wat hij ontvangen heeft. Hij heeft het niet ontvangen om voor zichzelf te houden, maar om het terug te geven aan de Heere.

Dat is ook één van de twee redenen die het huwelijksformulier noemt, als het gaat om de man die trouw moet zijn in de uitoefening van zijn beroep: met wat hij

ontvangt, moet hij andere mensen helpen. Zodat hij als een instrument van de Heere mag zijn om ook anderen te voorzien van hun dagelijks brood.

Het is toch ook óns dagelijks brood.

Niet alleen dat van een enkel gemeentelid, maar u bidt het allen samen: geef ons heden ons dagelijks brood.

Onze Vader is de oorsprong van al het goede

Daarom zijn we afhankelijk:

- 1. Van Zijn zorg**
- 2. Van Zijn zegen**

Brood op de plank brengen. Het is een bekende uitdrukking. Het is de kostwinner die brood op de plank brengt.

Maar het is de Heere die ons ons dagelijks brood geeft! Hij brengt het brood op de plank.

‘Ja maar, wij zaaien en maaien. Wij doen de arbeid. En als er niet gewerkt wordt, dan komt er ook geen brood op de plank’.

En dat is toch ook wat Paulus zegt in 2 Thessalonicenzen 3:10; *als iemand niet wil werken, zal hij ook niet eten*. ‘Dat er gewerkt wordt is toch de reden dat er brood op de plank komt?’

Maar toch is dat verband niet zo direct te trekken. We zijn namelijk afhankelijk van Gods zegen.

De eerste vraag die daarbij komt is, waarom werken we?

Zoals het met alle levenskeuzes is, moeten we die vraag in het licht van Gods Woord beantwoorden. De Heere heeft tegen Adam gezegd dat Hij de aarde moest bewerken. Dat is de cultuuropdracht. De mens moet niet stilzitten, maar tot eer van zijn Schepper bezig zijn in zijn dagelijkse taken.

Het uitoefenen van het beroep, is het uitoefenen van de cultuuropdracht. Daarom werkt de mens, omdat de Heere dat van Hem vraagt.

En als een man en een vrouw met elkaar trouwen, dan spreekt de man bij de huwelijksbevestiging de belofte uit dat hij trouw zal zijn in zijn beroep om zijn gezin te onderhouden. En de vrouw belooft dat zij haar man tot hulp is en goed zorgt voor haar gezin.

Zo is het werken voor getrouwd en ongetrouwd, gehoor geven aan de roep van de Schepper. Dat is waarmee we moeten rekenen als er keuzes gemaakt moeten worden op gebied van werken.

Wat wil de HEERE? Wat is de weg van gehoorzaamheid aan Hem?

Er kan ook te veel worden gewerkt, dan gaat dat ten koste gaan van het gezin.

Wie er werkt, en hoeveel uren er gewerkt wordt, moet dan overwogen worden. En als het dan volgens onze berekeningen niet uitkomt, zal dan de Heere niet alsnog voorzien in het dagelijks brood, doordat anderen via de diakenen als instrumenten van de Heere mogen zijn?

Of wilt u die zorg van de Heere niet ontvangen, omdat u dan te afhankelijk bent...

Als de Heere zijn zegen niet geeft over ons werk, dan is ons werk nutteloos en hebben we er geen voordeel van. Zoals dat ook staat in Psalm 127: *Als de HEERE het huis niet bouwt, tevergeefs zwoegen zijn bouwers eraan; als de HEERE de stad niet bewaart, tevergeefs waakt de wachter. Het is tevergeefs dat u vroeg opstaat, laat opblijft, brood eet waarvoor u moet zwoegen: de HEERE geeft het Zijn beminde in de slaap.*

Waarom is het tevergeefs?

Natuurlijk omdat het niet wil vorderen als de Heere het niet zegent. Het werk komt niet goed van de grond.

Maar nog belangrijker, we kunnen de Heere dan niet danken voor wat Hij heeft gegeven. Het is dan geen Koninkrijksarbeid. Het heeft dan geen blijvende waarde. Er hoeft maar iets te gebeuren, en het breekt af en er blijft niets van over.

Maar wie de zegen van de Heere ontvangt, die zal genoeg hebben en zonder zorgen kunnen slapen. Want als God Zijn zegen geeft, betekent dit dat Hij het wil gebruiken tot Zijn eer en er zelf ook bij betrokken is.

Israël ontving manna uit de hemel van de HEERE, opdat het zich afhankelijk zou weten van de HEERE en het alles van Hem zou verwachten.

Maar wat deden sommigen van het volk.

Ze raapten niet alleen het manna op voor de dag die was begonnen, maar gingen ook extra oprapen voor de dag erna. Ze wilden meer hebben dan hun dagelijks brood. Ze waren het gebod van de Heere ongehoorzaam.

Al dat werk wat ze erin staken om ook voor de volgende dag alvast manna te hebben, (en het zal geen kleine klus geweest zijn om voldoende van dat kleine manna te verzamelen) dat liep allemaal op niets uit. De volgende dag zat het vol wormen en stonk het. Ze ontvingen niet de zegen van de HEERE.

Wie niet gehoorzaam Gods wegen gaat, moet ook niet rekenen op Gods zegen daarover. Dan kan u een huis hebben wat voldoet aan alle wensen. Een auto waar je van kan genieten en een koelkast die tot de nok toe gevuld is.

Maar als God zijn zegen daar niet over geeft, dan heeft u er helemaal niets aan.

Ja, dan is het zelfs schadelijk voor u. Dan verandert dat brood als het ware in stenen. Dan wordt het een zware last om alles te kunnen dragen. Dan kunnen er problemen ontstaan in het gezin. En gaat dit alles tussen u en de Heere instaan. Dan draagt het niets bij in uw leven met de Heere, maar wordt het een sta in de weg.

We moeten ons brood ontvangen op een door God geoorloofde manier. Door te doen wat Hij ons heeft bevolen en wat tot zijn eer is.

Dan ontvangen we het uit Gods Vaderhand. Dan zijn het gaven van God, waar we baat bij hebben, doordat Hij Zijn zegen erover geeft.

We zijn afhankelijk van Gods zegen. Dat geldt voor ons allemaal, waar we ook mee bezig zijn in ons leven.

Dat geldt voor de mensen die werken.

Dat geldt voor de opvoeding van de kinderen.

Ja, het geldt zelfs voor je vrije tijd. Vrije tijd als een gave van God, waar je niets aan hebt, als God het niet zegent.

Hij is de God van héél ons leven.

In de eerste plaats mogen we God daarom danken voor de vrije tijd die we van Hem ontvangen.

Maar daarnaast bidden we ook om Zijn zegen daarin. Zodat onze vrije tijd ook tot rust mag zijn, tot blijdschap en tot eer van Zijn Naam.

En wat de jongeren betreft, hoe wil je je opleiding halen, zonder Gods zegen?

Ach, misschien haal je je opleiding en ga je over naar het volgende jaar, zónder dat je dat voor Heere hebt gebracht en ervoor hebt gebeden.

Maar brengt het je dan voordeel? Als het je niet helpt in het leven met de Heere, wat heb je er dan aan...

'Ja, maar dan heb ik toch weer een jaar afgerond, of heb ik toch mijn papiertje gehaald!'

Maar God is het toch die het dagelijks brood geeft? Die alles geeft wat je nodig hebt voor je lichaam? Dan moet je je ook van Hem afhankelijk weten en Hem bidden en danken voor wat Hij geeft.

Onze Vader is de oorsprong van al het goede

Daarom zijn we afhankelijk:

- 1. Van Zijn zorg**
- 2. Van Zijn zegen**
- 3. Van Hem alléén**

Alleen bij Vader is het goede te vinden. Hij deelt er van uit, en wij zijn daarin afhankelijk van Hem.

We kunnen niet zonder Zijn zorg, en we kunnen niet zonder Zijn zegen.

Kort gezegd, we kunnen niet zonder Hemzelf. Als we dat beseffen, dan wordt heel ons leven een leven uit Zijn Vaderhand. Daar eindigt de Catechismus ook mee in deze Zondag. Dat we niet langer op iets naast Hem vertrouwen, maar alleen op Hem vertrouwen.

Zo gemakkelijk stellen we ons vertrouwen op schepselen.

Dat doen we ook als we iets uit eigen kracht verwachten. Als we zo denken dat een succesvol resultaat alleen aan onszelf te danken is.

Of dat in het verleden behaalde resultaten een garantie bieden voor de toekomst. Zo van, ik heb altijd goede cijfers op mijn toetsen, dan gaat de komende toets ook wel lukken.

Daarom zegt de Catechismus ook dat we 'niet langer' op schepselen vertrouwen. We zijn er allemaal toe geneigd uit onszelf. Vanuit ons zondige ik, zijn we geneigd God te haten, en het zonder Hem te willen stellen.

Maar de Heere wil dat we alles tot Hem leiden. Al het succes in onze werken, is een gevolg van Zijn gaven. Hij is de Gever van het leven en Hij houdt het leven ook in stand. Wie dan op zichzelf vertrouwd, komt bedrogen uit.

Maar daarnaast vertrouwen we ook zo snel op instanties. Bijvoorbeeld dat we loon blijven ontvangen van de werkgever. Of dat ons níets kan overkomen, want we zijn voor alles verzekerd.

En nu is het ook goed om te werken en de arbeider is zijn loon ook waard.

En het is ook niet verkeerd om je te verzekeren, ook omdat dit een soort collectieve spaarpot is. Maar het is iets anders als we erop gaan vertrouwen. Als we daarin onze rust vinden in plaats van bij de Heere.

Elke goede gave en elk volmaakt geschenk is van boven en daalt neer van de Vader der lichten, bij Wie er geen verandering is, of schaduw van omkeer. Zo zegt de apostel Jakobus dat.

Wij zijn veranderlijk. Onze resultaten beiden geen garantie voor de toekomst.

Maar God is onveranderlijk. Hij is altijd dezelfde. Hij blijft trouw aan Zijn Woord en dus ook trouw in Zijn Vaderlijke zorg.

Hij zal er altijd voor zorgen dat U uw dagelijks brood ontvangt op de manier zoals Hij het nodig acht. Vertrouw daarom op Hem.

Ook als het moeilijk is, moeten we het van Hem blijven verwachten. God verzoekt de mens niet met het kwade. Hij plaatst geen ellende op iemands wegen om iemand van Hem af te stoten. Ja, Hij beproeft ons wel, maar dat is om ons vertrouwen op Hem te sterken.

Met dit alles, is deze vierde bede, een bede van afhankelijkheid. Heel ons leven is van God afhankelijk. We mogen alles wat er gebeurt, in het persoonlijk, maatschappelijk en kerkelijk leven op Hem betrekken.

Werp al uw zorgen op Hem, want Hij zorgt voor u.

Het lichamelijke leven en het geestelijke leven, zijn één bij God.

Elk terrein van ons leven, is bij Hem bekend en moet tot zijn eer strekken.

En dat kan alleen, als Hij ons deelt van het goede.

Hij is de oorsprong van ál het goede.

Als u dan gegeten hebt en verzadigd bent, loof dan de HEERE, uw God, voor het goede wat Hij u gegeven heeft.

Amen.